

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum inter Deum & Hominem dari possit vera Amicitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

illi alia ulteriora bona, hæc tamen ipsa bona talia sunt, quæ si illi superveniant, reddant illum magis amabilem, magisque bonum; & ex se sunt talia, ut si prius invenirentur in amico, possent voluntatem à sua quiete excitare primò ad amandum. at verò bona extrinseca quæ amamus Deo, sicut Deum non faciunt meliorem aut magis amabilem, ita etiam non sunt bona ex se excitativa voluntatis in quiete constitutæ ad amandum Deum. Itaque dicendum est, quòd habitus tantum multiplicentur pro diversitate bonorum, quæ possunt esse motiva primaria voluntatis allectiva ad amorem amicitia.

CONTROVERSIA III.

Utrum inter Deum & Hominem dari possit vera Amicitia.

547. **A**micitia definitur communiter ex Aristotele: *Mutua duprum benevolentia ipsos non latens.* Requiritur insuper, ut sit inter æquales, & fundetur in communicatione & convictu.

Dicendum est, inter Deum & homines intercedere posse veram amicitiam. Colligitur ex S. Scriptura. Judic. 8. *Abraham Dei amicus effectus est.* psal. 138. *Nimis honorati sunt amici tui Deus.* Et Trid. sess. 6. c. 6. decernit, in justificatione fieri hominem ex inimico amicum.

548. Obijci potest primò. Non est nobis notum in hac vita, quòd amemur à Deo: ergo jam non datur mutuus amor non latens. 2. Dupliciter esse nobis notum nos amari à Deo. primò, conditionatè, si nos debito modo illum amemus. Secundò, etiam absolute & probabiliter, eò quòd quis conetur, sicut est obligatus, procurare, ut saltem probabiliter sit in gratia Dei.

549. Obijci potest 2. Auctoritas Aristotelis lib. 8. eth. c. 7. & lib. 2. Moral. c. 11. qui negat amicitiam inter Deum & hominem, quia deficit conditio æqualitatis. Pro responsione notandum est, duplicem posse considerari æqualitatem; alia est æqualitas Naturæ, alia æqualitas Dignationis; inde duplex etiam est amicitia, alia vulgaris, alia supereminentiæ. Quamvis ergo inter DEUM & hominem non possit esse amicitia vulgaris, quæ est inter illos qui sunt paris conditionis, est tamen amicitia supereminentiæ, quæ fundatur in æqualitate dignationis, hoc est, quando supereminentior dignatur se demittere ad amandum benevolè inferiorem; & hanc amicitiam inter Deum & hominem agnoscit etiam Aristoteles 10. eth. c. 8. & alibi. Accedit, quòd in statu Elevationis homo per Gratiā participet Naturam divinam, ut in tract. de Gratiā explicatum est, & sic participativè fiat aliquo modo capax donorum quæ sunt propria Filij Dei.

550. Obijci potest 3. Servus dum est servus, non potest esse amicus Domini sui: atqui

homo est essentialiter servus Dei: ergo non potest illi esse amicus. 2. Disting. Ma. non potest esse amicus secluso favore indebito, & amicitia vulgaris, concedo, non potest esse per se amicitia supereminentiæ, nego: talem enim agnoscit etiam Aristoteles inter Regem & subditum. Ulterius, si servitus hominis erga hominem repugnat cum amicitia, id provenit ex speciali ratione talis servitutis, nempe quòd nemo possit sibi acquirere, & per consequens, non beat communicationem bonorum & vitæ cum Domino. At verò Servitus, quæ homini erga Deum est essentialis, non consistit in alioquin in suprema potestate Dei, disponendi de creatura pro libitu: cum hoc autem bene fiat, velle illi bene, & nolle uti sua potestate nisi in bonum hominis.

551. Obijciatur 4. & præcipue. Deus non potest hominem amare amore benevolentia, ita ut homo sit finis CVI: ergo non datur reciprocus amor benevolentia. Antecedens probatur. Deus non vult bonum hominis, quia bonum illius est, sed totum quod vult homini, refert Deus ad seipsum tanquam ad finem CUI. Proverb. 16. *Omnia propter semetipsum operatur Dominus.* Apocal. 1. dicitur Deus Alpha & Omega, Principium & Finis.

552. Respondent aliqui cum Suarez, non esse necessarium, ad salvandum conceptum proprium amicitia, ut Deus amet nos sicut seipsum in nobis tanquam in fine CUI: Sed satis esse, si nobis velit, quæ videt nobis esse bona. Verum hæc non tam est respondere objectioni, quam illud, ut advertit Lugo & Ripalda: est enim ipsa negare veram amicitiam Dei erga nos; nam Amor amicitia per hoc differt ab amore Conspicentiæ, quòd alterum habet pro fine CUI.

553. Respondendum igitur est, hæc duo non pugnare inter se, nempe, quòd Deus velit nobis bona, tum quia nos esse bonos cedit in gloriam illius, tum quia illa bona sunt nobis bona, adeoque & Deum & hominem esse finem CUI. Imò si res attentè consideretur, hoc ipsum quod est: nos amari à Deo ut finem CUI: servituti explicandum, quomodo Deus sit finis primus & præcipuus CVI omnium quæ vult. Pro quo

554. Adverto 1. Deum necessitari quidem ex comprehensione suæ Perfectionis ad gratitudinem de sua essentiali felicitate; sed tamen esse liberum ad utrumlibet ex his duobus: esse sibi felix: vel esse felicem cum alijs, communicando alijs suam felicitatem, mediante cognitione & amore sui, quia alterutrum horum erat necessarium eligendum, sunt enim opposita contradictoria: ideo quidquid Deus elegerit, illud pertinet ad illud genus felicitatis quod Deus defacto non opposito elegit: atqui defacto elegit esse felix non solus, sed cum alijs: ergo nostra felicitas pertinet ad constituendum illud genus felicitatis, quod Deus defacto elegit: cum ergo ad hanc electionem fuerit motus à sua bonitate & felicitate, jam

apparet, quomodo ipse sit finis CUI, & quidem primus ac præcipuus: nam Bonitas Dei est illa, quæ primò excitat (nostro concipiendi modo) voluntatem divinam, ut post Lugonem notat Palavicinus.

555. Adverto 2. Deum non magis felicem esse per hoc, quod potius elegerit existentiam creaturarum, quam si elegeret negationem earundem. Tota enim felicitas Dei quam potest habere in ordine ad objecta volita, consistit in hoc, quod obtineat, quod sibi magis placet, sive illud in se sit physicè perfectius altero, sive imperfectius: adeoque, quod Deus defacto elegerit potius existentiam nostram, quam non existentiam, est quidem majus bonum nostrum, non autem est majus bonum Dei.

556. Adverto 3. Hoc nostrum bonum, quod Deus nobis vult, licet physicè loquendo non sit bonum Dei, utpote extra Deum, fieri tamen bonum Dei mediante amore benevolentiae erga nos: dum scilicet Deus gaudet de hoc, quod nobis sit bene: nam, ut supra diximus, per amorem Benevolentiae sunt bona amati bona amanti. Ex hoc ergo amore benevolentiae optimè declaratur, quomodo Deus omnia, etiam illa quæ vult homini ut fini CUI propter semetipsum operatus sit.

557. Objici solet 5. Vel Deus à bonitate creata ut bona nobis ita moveretur, ut bonitas creata habeat rationem motivi adæquati & secundum se sufficientis, vel tantum ut habet rationem motivi partialis: neutrum videtur posse dici. non primum, quia videtur involvere contradictionem; non secundum, quia sic non amaret nos Deus vero amore amicitiae, nam amicus ita debet velle bonum amici, ut illud vellet, etiam si nihil conducere ad proprium commodum.

558. R. Bona quæ Deus vult suis amicis, esse duplicis generis. Vel enim sunt talia, quæ Deus non amaret ullo modo propter semetipsum, nisi illa nobis bona essent, adeoque quæ in tantum conducunt ad gloriam Dei, in quantum nobis bona sunt; & de his clarum est, esse motivum sufficientem, & quæ Deus nobis volendo facit bona sua. Vel sunt talia bona, quæ etiam secluso commodo quod nobis afferunt, habent hoc, ut conducant alio modo ad gloriam Dei: & de his procedit objectio. Ad quam Respondetur, illa bona habere rationem motivi adæquati, hoc sensu: nempe ita Deus illa nobis vult quia nobis bona sunt, ut si per impossibile non haberent illam aliam specialem conducentiam ad Gloriam Dei, adhuc ea nobis vellet, & sic volendo referret in Gloriam suam.

559. Objicitur vltimò S. Thomas 1. p. q. 19. a. 1. ad 3. & ar. 2. ad 2. qui dicit, Bonitatem Dei esse vnicum motivum, & adæquatum divinæ voluntatis. Deinde objicitur S. Augustinus, qui in libris de doctrina Christiana dicit, Deum non frui creaturis, sed tantum vti. R. S. Thomam clarè loqui de objecto formali, quo Deus primò move-

tur ad amorem tam sui quam aliorum, hoc enim non potest esse aliud quam ipsa Dei bonitas, hæc enim sola existebat ante creaturas. Ad S. Augustinum R. Deum non frui creaturis eo sensu, quod nos dicimur frui Deo amando illum, quia, creaturæ non sunt bona tribuentia Deo felicitatem, sicut bona Dei nos faciunt beatos & felices.

CONTROVERSIA IV.

An Habitus Charitatis augeatur per actus quantumvis remissos.

560. PERTINERET hæc Quæstio ad Tractatum de Gratia, nam augmentum Charitatis procedit pari passu cum augmento Gratiae habitualis. Sed quia Theologi communiter omnes cum S. Thoma q. 24. eam hoc loco tractant, non erat ab his recedendum.

Conveniunt Theologi primò, Habitum Charitatis sicut & Gratiam, posse magis & magis augeri intensivè, quomodocunque fiat hæc intensio, quod ad Philosophos spectat.

Conveniunt 2. Defacto augeri habitum per actus Charitatis intensiores ipso habitu: & quidem posse à nobis elici actus intensiores, quam sit intensio ipsius habitus, supponunt communiter omnes: si enim etiam sine habitu potest homo excitatus divino auxilio elicere actum intensiorem vel remissiorem, poterit etiam elicere præsentem habitu, quia Deus supplebit defectum habitus quoad excessum intensificationis.

561. Controversia est, an Habitus possit intendi actibus æquè vel minùs intensis Habitu.

Prima Sententia negat actibus remissioribus, vel æquè intensis nos mereri augmentum Habitùs & Gratiae, sed fortasse solum aliquod præmium accidentale; vel ad summum mereri quidem augmentum Gratiae, quod tamen non consequimur nisi quando elicimus actus intensiores, & tunc illa Gratia datur duplici titulo. Ita sentit Altissiodorensis, quem secutus est Bannez, acerrimus propugnator hujus sententiae, quam aliqui graviore censurâ notaverant.

562. Secunda Sententia concedit quidem, tales actus mereri augmentum, sed negat illud conferri in via, donec homo per actum intensiorem se disponat: quod si se non disponit, vult, illud conferri primum in termino viæ. Ita videtur sensisse Cajetanus, & alij quidam Thomistæ secuti S. Thomam 22. q. 24. a. 6. ad 1. dicentem, quod quilibet actus Charitatis meretur Charitatis augmentum, non tamen statim augetur, sed quando aliquis conatur ad hujusmodi augmentum.

Tertia Sententia est, illud augmentum dari primum in ingressu Beatitudinis. Ita Scotus, quem secutus est Alvarez.

Quarta Sententia distinguit inter Habitum Gratiae, & Charitatis: augmentum Gratiae vult statim dari, quando elicitur actus, quantumvis remissus;